

مدیریت شهر

با مشورت معتمدان محله‌ها

امروز هیأت‌های امنای محلات در ۳۵۲ محله شهر تهران کار خود را آغاز می‌کنند

شورایاری یک نهاد مردمی و محلی بود که در آخرین سال دهه ۷۰ به منظور استفاده از قدرت و توان مردم در بهبود کیفیت زندگی شهری فعالیت خود را آغاز کرد. نخستین دوره انتخابات شورایاری‌ها در سال ۱۳۷۹ برگزار شد و آخرین دوره هم در مرداد ۱۳۹۸ با کاندیدا شدن ۱۲ هزار نفر و مشارکت حدود ۵۱۰ هزار تهرانی به پایان رسید. اکنون پس از چند سال وقفه با پیگیری‌های اعضای دوره ششم شورای شهر، این نهاد قرار است تحت عنوان معتمدان محله‌ها فعالیت خود را آغاز کند.

دلیل به پایان رسیدن شورایاری‌ها

شورایاران معتمدان مردم و امین مدیران شهری بودند و از طریق این پل ارتباطی، مسائل شهری بهتر پیگیری و در اسرع وقت حل می‌شدند. ماه‌های ابتدایی سال ۹۹ بود که با رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، انتخابات شورایاری محلات شهر تهران مغایر با قانون شناخته و برگزاری آن برای دوره‌های بعدی منتهی شد. نقطه شروع ماجرا با شکایت سازمان بازرسی کل کشور و درخواست ابطال مصوبات هیأت وزیران و شورای اسلامی شهر تهران در خصوص برگزاری انتخابات شورایاری شروع شد که در نهایت به علت مغایرت با قانون، رأی به ابطال مقررات مربوط به برگزاری انتخابات شورایاری دادند و به این ترتیب برگزاری انتخابات شورایاری‌ها فاقد مجوز و مبنای قانونی شناخته شد.

راه‌حل شورای شهر ششم

پس از شروع به کار دوره ششم شورای شهر، اعضای جدید تصمیم گرفتند تا راه‌حلی برای عدم حذف مشارکت محله‌ها پیدا کنند. شورای شهر مسئول یافتن راه‌حل شدند و در گام اول به بررسی و نقد کارشناسی مدیریت محله پرداختند که در نهایت به نظام‌نامه مدیریت محله دست یافتند. رئیس شورای شهر در همان زمان در رابطه با ابهامات قانونی این ساختار، آب پاکی را بر دستان منتقدان ریخت و اعلام کرد که «ما قانون اساسی را رعایت می‌کنیم، اما چشم و گوش بسته هم نیستیم. ما به دنبال برگزاری انتخابات عمومی نیستیم و بر اساس ماده نهم یا دهم قانون شوراها که به تشکیل اجتماعات محله‌های اشاره شده است، عمل می‌کنیم». یکی از وظایف معتمدان محله‌ها کمک به شورای شهر است تا بسیاری از موضوعاتی را که در دل محله‌ها وجود دارد به اعضای شورا منتقل کنند؛ چرا که قطعا در توان ۲۱ عضو شورای شهر نیست که به همه موضوعات موجود در دل ۳۵۲ محله شهر تهران رسیدگی کنند. مدیریت شهری به لحاظ مالی طرح و برنامه‌های معتمدان محله‌ها را تسهیل و حمایت می‌کند.

جزئیات ساختار جدید

آخرین روزهای اسفند سال گذشته بود که همایش آغاز به کار معتمدان شورای شهر در ترکیب هیأت امنای محلات شهر کار خود را آغاز کرد تا شروعی دوباره برای این ساختار رقم بخورد. بستر فعالیت این نهاد با حمایت قانونی شورای شهر مهیا شد تا از منور اهالی محله‌ها برای ایجاد تغییرات شایسته در شهر استفاده شود. علیرضا زاکانی، شهردار تهران در همایش آغاز به کار معتمدان شورای شهر و در توضیح ساختار پیش‌بینی شده برای اثرگذاری هیأت امنای محلات اعلام کرده بود: «مدیر محله توسط هیأت امنا انتخاب می‌شود و ذیل آن ۱۰ خانه و به‌دلیل آن ۱۰ کانون جهادی در متن جامعه بر محور مساجد و در ارتباط با مدارس و خانواده شکل می‌گیرد. هر یک از مناطق و محله‌های تهران، ظرفیت‌های متعددی در بخش‌های مختلف دارند و با تشکیل هیأت امنا، علاوه بر تعریف رویاندها، قهرمان‌ها و استعدادهای شهر شناسایی و معرفی خواهند شد». در ساختار جدید قرار است که شورایاران در هیأت امنا حضور داشته باشند؛ چرا که شورایاران دارای سابقه اجرایی هستند. در همین راستا اولویت اول انتخاب از بین شورایاران سابق است و قرار بر این شده که اگر این افراد نبودند، از افراد مورد تأیید شورای شهر انتخاب شوند. همچنین در هیأت امنای محلات همه اعضا حق رأی دارند و می‌توانند کاندیدای ریاست هیأت امنا شوند. برای دریافت این حق رأی، رئیس شورا پیگیری‌های لازم را در هیأت تطبیق فرمانداری انجام داده است.

آغازی دوباره برای معتمدان محله‌ها

پیرو تصویب (نظام‌نامه مشارکت محله‌ای شهروندان در مدیریت شهری) توسط شورا، مدیریت شهری مصمم به اجرای این مصوبه و تشکیل هیأت امنای محلات شد. پس از تشکیل ستاد سیاستگذاری و راهبری این نهاد مطابق مصوبه، برگزاری جلسات متعدد و هم‌زمان با گرم‌شدن استرس‌ها و مقرر شدن یک‌کشنه (۹ اردیبهشت‌ماه) هم‌زمان با گرم‌شدن استرس‌ها و مقرر شدن یک‌کشنه شوراهای سراسر کشور که به روز شوراها نامگذاری شده در جلسه رسمی شورای شهر هیأت امنای محلات در ۳۵۲ محله پایتخت آغاز به کار کنند. این هیأت‌های امنا در ۳۵۲ محله از پایتخت و با حضور ۷۳۵۰ نفر از معتمدان در مسیر جدیدی گام خواهد برداشت و می‌توانند زمینه همکاری مشترک شهروندان و مدیران شهری را بیش از پیش مهیا کنند. اعضای این هیأت متشکل از نمایندگان سازمان‌های مردم‌نهاد، تشکلات هیأت‌های جهادی، معتمدان محله، نخبگان، گروه‌های جهادی، نمایندگان هیأت‌های مذهبی و قرآنی، حوزه‌های علمیه، نمایندگان کلاترئی، مدارس، مجموعه‌های ورزشی، بانوان فعال، انجمن‌های محله‌ها، پایگاه‌های بسیج محله و معتمدان شورای شهر تهران است. به گفته مهدی چمران، رئیس شورای شهر «تشکیل نخستین جلسه، آن هم هم‌زمان با روز شوراها، فرصتی مغتنم برای آشنایی و تبادل اطلاعات بی‌رمان چالش‌ها و فرصت‌های موجود محله‌ها خواهد بود و موضوع انتخاب ارکان هیأت امنا، تعیین اولویت‌ها و برنامه‌های آتی در راستای ارتقای سطح کیفی زندگی، ایجاد هم‌افزایی و همکاری بین اعضا و ساکنان محله‌ها و سایر نهادهای ذیربط از مهم‌ترین محورهای این جلسات به شمار می‌رود». آغاز به کار رسمی هیأت امنای ۳۵۲ محله تهران، مسیری نو را در زمینه مدیریت مشترک شهر با نقش‌آفرینی پایتخت‌نشینان و مدیران شهری مهیا می‌کند.

شروع به کار هیأت امنای محلات شهر تهران

علیرضا نادعلی، سخنگوی شورای اسلامی شهر تهران: بررسی گزارش معاون حمل‌ونقل و ترافیک شهردار تهران، مهم‌ترین دستور جلسه امروز شورا است. شروع به کار هیأت امنای محلات شهر تهران با حضور شهردار به صورت برخط نیز از دیگر برنامه‌های این جلسه است.

معرفی جاذبه‌های گردشگری تهران

پرویز سروری، نایب رئیس شورای اسلامی شهر تهران: تهران ظرفیت‌های گردشگری و جاذبه‌های بسیاری دارد. یکبار این ظرفیت‌ها معرفی و اعلام شد، اما به نظر می‌رسد نیاز داریم که هر ساله برای گردشگرانی که به تهران سفر می‌کنند و یا حتی خود شهروندان تهرانی، این ظرفیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری را معرفی کنیم.

شورای شهر تهران از گذشته تا کنون

مروری بر ۵ دوره پارلمان شهری به مناسبت ۹ اردیبهشت، روز شورا

شوراها، مجلس شورای اسلامی، شورای استان، شهرستان، شهر، محل، بخش و روستا از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشور هستند. نخستین قانون شوراهای اسلامی کشور سال ۱۳۶۱ در مجلس شورای اسلامی تصویب شد و پس از آن این قانون در ۵ نوبت دستخوش تغییرات و اصلاحاتی قرار گرفت و نهایتاً آخرین اصلاح آن سال ۱۳۷۴ در پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی صورت گرفت. اکنون دقیقاً

۲۵ سال از فعالیت رسمی شوراها می‌گذرد و گرچه این نهاد به دلیل چالش‌های مختلف بعد از انقلاب و آغاز جنگ چمبلی تا اخیراً ۲۰ ساله با به عرصه ظهور گذاشت، اما حالا به نهادی مؤثر و قابل اتکا در ساختار تقنینی (رویدادی) که منجر به تصویب قانونی می‌شود، نظارتی و اداری و اجرایی کشور تبدیل شده و قطعاً با آسیب‌شناسی دقیق و پرداختن به نقاط ضعف و قوت آن می‌توان به ارتقای این نهاد مردمی نیز

کمک کرد. مدیریت شهری (شورا و شهرداری) تلاش می‌کنند تا از طریق هم‌افزایی، مسائل شهر و مطالبات شهروندان را به صورت یکپارچه پیگیری کنند تا تهران به شهر سرزنده و پویا با شهروندانی شاد تبدیل شود. شورای شهر تهران ۵ دوره را پشت سر گذاشته و امروز (۹ اردیبهشت) به مناسبت روز شوراها، فرصتی پیش آمد تا مروری بر شوراها از گذشته تا امروز و مهم‌ترین اقدامات صورت گرفته آنها داشته باشیم.

گزارش
 زینب زینالزاده
 روزنامه‌نگار

شوراهای شهر و روستا در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نقش پررنگی دارند و اصل هفتم قانون اساسی به صراحت اعلام می‌دارد که طبق دستور قرآن کریم «و امر هم شوروی بینیم» و «شاور هم فی الامر»

دوره اول؛ ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۱

دوم خرداد سال ۷۸ انتخابات نخستین دوره شورای شهر تهران برگزار شد. عبدالله نوری، رحمت‌الله خسروی، محمد عطر بانفر و عباس دوزدوزانی، مسئولیت ریاست شورا در این دوره را به عهده داشتند. مرتضی الویری در این دوره به‌عنوان شهردار انتخاب و حدود ۲ سال این مسئولیت را به‌عهده داشت. پس از استعفای الویری، محمد حقانی به‌عنوان سرپرست شهرداری تهران تعیین شد و سپس ملک مدنی، سکان تهران را به‌دست گرفت. اختلاف بین شهردار و شورا سبب برکناری ملک مدنی شد و به دلیل وجود تنش‌های متعدد در بدنه مدیریت شهری و به‌رغم تشکیل چندین جلسه هیأت حل اختلاف، شورای دوره اول قبل از اتمام دوره منحل شد و محمدحسین مقیمی از طرف وزیر کشور به‌عنوان سرپرست شهرداری تهران منصوب شد.

دوره دوم؛ ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۶

انتخابات دومین دوره شورای شهر تهران، ۱۹ اسفند سال ۸۱ برگزار و عملاً سال ۸۲ فعالیت این دوره آغاز شد. مهدی چمران در این دوره رئیس شورا و محمود احمدی‌نژاد به‌عنوان شهردار تهران انتخاب شد. پس از آنکه شهردار برای حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری، کاندیدا و به‌عنوان رئیس‌جمهور انتخاب شد، علی سعیدلو به مدت کوتاهی سرپرست شهرداری تهران شد و در ادامه، شهریور سال ۸۴ تا ۸۶ محمدباقر قالیباف، سکان تهران را به‌دست گرفت.

دوره سوم؛ ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۲

انتخابات شورای سوم ۲۴ آذر سال ۱۳۸۵ برگزار شد، اما اعضای پارلمان شهری از سال ۸۶ فعالیت خود را آغاز کردند. در این دوره هم مهدی چمران به‌عنوان رئیس شورا انتخاب شد. نکته قابل تامل در دوره سوم شوراها، همزمانی انتخابات شوراها با ریاست‌جمهوری بود که سبب افزایش ۲ سال عمر شورا و شهرداری شد و دوره سوم ۶ ساله بود.

دوره چهارم؛ ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶

انتخابات چهارمین دوره شورای شهر تهران ۲۴ خرداد سال ۹۲ برگزار شد که سال اول احمد مسجدجامعی و ۳ سال دیگر مهدی چمران، ریاست شورا را بر عهده داشتند. در این دوره هم محمدباقر قالیباف با رأی اعضای شورا به‌عنوان شهردار انتخاب شد.

دوره پنجم؛ ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

انتخابات دوره پنجم شورا خرداد سال ۱۳۹۶ برگزار شد و بار دیگر اصلاح‌طلبان به‌طور کامل و لیستی، تمامی کرسی‌های این دوره شورا را از آن خود کردند و محسن هاشمی، ریاست شورا را به‌عهده داشت. در این دوره هم حواشی زیادی برای انتخاب شهردار تهران ایجاد و ابتدا مصطفی سلیمی به‌عنوان سرپرست انتخاب شد که عمر این مسئولیت یک روز بود و سپس محمدعلی نجفی، شهردار تهران شد. پس از استعفای نجفی، برای مدت کوتاهی سمیع‌الله حسینی مکارم، سرپرستی و در نهایت هم سیدمحمدعلی افشانی سکان پایتخت را به‌دست گرفت. افشانی به‌دلیل اجرای قانون منع به‌کارگیری بازنشستگان مجبور به کناره‌گیری از شهرداری تهران شد و سپس اعضای شورا پیروز حناچی را به‌عنوان شهردار تهران انتخاب کردند.

دوره ششم؛ ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴

انتخابات ششمین دوره شورای شهر تهران ۲۸ خرداد ۱۴۰۰ برگزار و ۲۱ عضو منتخب مردم به پارلمان شهری راه یافتند. در این دوره مهدی چمران، ریاست شورا را به‌عهده گرفت و تاکنون ۲ سال از عمر این شورا می‌گذرد. علیرضا زاکانی، شهردار منتخب دوره ششم است.

۶ دوره فعالیت شوراها

دوره اول ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۱	دوره دوم ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۶	دوره سوم ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۲	دوره چهارم ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶	دوره پنجم ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰	دوره ششم ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۴
---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------	---------------------------------

اهم وظایف شورا در شهر

- انتخاب شهردار برای ۴ سال
- نظارت بر حسن اداره و حفظ سرمایه و دارایی‌ها
- تصویب بودجه، اصلاح و متمم بودجه و تفریح بودجه
- تصویب لوایح برقراری یا لغو عوارض شهر
- تصویب نامگذاری یا تغییر نام معابر
- تصویب نرخ کرایه وسایل نقلیه درون‌شهری
- بررسی و تأیید طرح‌های هادی و جامع شهرداری
- بررسی و شناخت کمبودها، نیازها و نارسایی‌ها در زمینه‌های مختلف
- تشویق مردم برای گسترش مراکز تفریحی، ورزشی و فرهنگی

انواع مصوبات

- باغ‌ها
- نامگذاری
- تعیین و انتخاب افراد
- نظارت مالی (گزارش‌های حسابرسی، تفریح بودجه)
- نظارت عمومی (انواع طرح‌ها، لوایح و مصوبات غیراز مصوبات تخصصی)
- وضعیت طرح‌ها و لوایح بررسی شده

دوره پنجم

۵۰ طرح و ۷۴ لایحه
۴۳ درصد باغ‌ها
۶ درصد نامگذاری
۱۸ درصد تعیین و انتخاب افراد
۴ درصد نظارت مالی
۲۹ درصد نظارت عمومی

دوره ششم (تاکنون ۱۴۰۲)

۴۳ طرح و ۱۰۲ لایحه
۵۳ درصد باغ‌ها
۲ درصد نامگذاری
۱۳ درصد تعیین و انتخاب افراد
۱۱ درصد نظارت مالی
۲۱ درصد نظارت عمومی

دوره سوم

۱۱۸ طرح و ۱۰۹ لایحه
۲۴ درصد باغ‌ها
۱۲ درصد نامگذاری
۱۴ درصد تعیین و انتخاب افراد
۴ درصد نظارت مالی
۴۶ درصد نظارت عمومی

دوره چهارم

۹۴ طرح و ۱۰۴ لایحه
۵۲ درصد باغ‌ها
۶ درصد نامگذاری
۱۰ درصد تعیین و انتخاب افراد
۲ درصد نظارت مالی
۳۰ درصد نظارت عمومی

دوره اول

۱۳۴ طرح و ۹۲ لایحه
۵ درصد باغ‌ها
۴ درصد نامگذاری
۲۹ درصد تعیین و انتخاب افراد
۴ درصد نظارت مالی
۶۳ درصد نظارت عمومی

دوره دوم

۹۳ طرح و ۱۲۷ لایحه
۳۱ درصد باغ‌ها
۳۰ درصد نامگذاری
۱۰ درصد تعیین و انتخاب افراد
۱ درصد نظارت مالی
۲۸ درصد نظارت عمومی

وضعیت منتخبان پارلمان شهری

دوره اول تا سوم	دوره چهارم
۱۵ عضو اصلی	۳۱ عضو اصلی
۶ عضو علی‌البدل	۱۲ عضو علی‌البدل

دوره پنجم	دوره ششم
۲۱ عضو اصلی	۲۱ عضو اصلی
۱۲ عضو علی‌البدل	۱۱ عضو علی‌البدل